

illustratie Martine Janzen

CO₂-opname door bos verzilverd

Over de relatie tussen investeren in bos, CO₂-vastlegging en emissiehandel

Het Bosklimaatfonds van het Nationaal Groenfonds bestaat dit jaar tien jaar. Afgelopen jaren is in het kader van dit fonds veel nieuw bos aangelegd. Het is nu tijd om naar een mogelijke nieuwe toepassing te kijken: verzilvering van CO₂-opname door bestaand bos. Daar staan wel duurzaamheideisen aan de boseigenaar tegenover.

— Gertine van der Vliet (Nationaal Groenfonds)

Aanplant in de Lindenhof

foto's Nationaal Groenfonds

> IN 2000 RICHTTE NATIONAAL GROENFONDS OP verzoek van het rijk het Bosklimaatfonds op. De doelstelling van het Bosklimaatfonds is tweeledig: het stimuleren van de bosuitbreiding in Nederland. Daarnaast levert het fonds een bijdrage aan het klimaatbeleid door de CO₂-vastlegging in Nederland via bosaanleg te bevorderen. Het Groenfonds verstrekt een boseigenaar die aan de voorwaarden voldoet een bijdrage van € 4.000 per hectare. In ruil daarvoor koopt het Groenfonds de CO₂ die het bos gedurende 50 jaar vastlegt op en verhandelt deze CO₂-credits op de vrijwillige markt voor emissiehandel. Het systeem is vanaf 2011 gecertificeerd volgens de kwalitatief hoog aangeschreven internationale Carbon Fix Standaard.

Resultaten na tien jaar

Sinds 2001 is met steun van het Bosklimaatfonds ongeveer 2.200 hectare nieuw bos gerealiiseerd. Zoals Landgoed Heidehof in Eext of de Wyardaplantage in Leeuwarden. Deze nieuwe bossen houden gedurende 50 jaar zo'n 527.000 ton CO₂ vast. Gerelateerd aan de totale Nederlandse CO₂-reductiedoelstelling een verwaarloosbaar resultaat. Maar dat is niet het enige doel. De meerwaarde van het Bosklimaatfonds wordt vooral zichtbaar in bosaanleg buiten de Ecologische Hoofdstructuur (EHS), met name in de provincies met een bosuitbreidingsdoelstelling. De verkoop van CO₂-credits brengt een geldstroom op gang van partijen die hun CO₂-uitstoot vrijwillig willen compenseren. Bedrijven die hun broeikasgassen verplicht moeten reduceren volgens het Kyoto-protocol kunnen geen gebruik maken van de credits uit Nederlands bos. Nederlandse bossen tellen wel mee in de Nationale CO₂-balans, maar die certificaten mogen niet op de verplichte CO₂-markt (het zogenaamde ETS-systeem) verhandeld worden. Het Groenfonds richt zich bij verkoop dan ook volledig op de vrijwillige CO₂-markt. Met name bedrijven of overheden die vanuit overwegingen van Maatschappelijk Verantwoord Ondernemen (MVO) willen compenseren zijn geïnteresseerd in de Boscertificaten. Uiteindelijk wil het Groenfonds een financieel systeem hebben waarin structureel de financiële bijdragen aan boseigenaren worden gefinancierd uit de verkoop van de CO₂-credits: een zogenaamd revolverend fonds.

Kostenbeheersing van het systeem heeft voortdurend de aandacht, zowel in het belang van het Groenfonds als van de boseigenaar. Om voor de boseigenaar het product financieel aantrekkelijker te maken, vervalt vanaf 2011 de verplichte eis van FSC-certificering voor projecten buiten de Ecologisch Hoofdstructuur. Naar verwachting vindt de certificering dan volgens

de Carbon Fix standaard plaats. Ook is de eigenaar dan niet langer verplicht een verzekering tegen brand-, ijzel- en stormschade af te sluiten.

Verzilving bestand bos

Tot nu toe richt het Bosklimaatfonds zich op het stimuleren van de aanleg van nieuw bos. Het ministerie van EL&I heeft het Groenfonds inmiddels gevraagd te verkennen of toepassing van het fonds op bestand bos mogelijk is. De eerste uitkomsten van deze verkenning zijn voorzichtig positief. Nederland is, als je naar de koolstofbalans van bos kijkt, eigenlijk een ontbossingsland. Dat komt omdat bos in Nederland verdwijnt en het tientallen jaren duurt alvorens door het nieuwe bos weer evenveel CO₂ vastgelegd is, dan je door de kap uitstoot.

Het zou consequent zijn om vanuit Nederland niet alleen ontwikkelingslanden te stimuleren om het ontbossingstij te keren, maar dat ook in eigen land te doen. Met andere woorden: waardering en 'verzilvering' van CO₂-vastlegging in bestand bos kan de netto, totale CO₂-emissies van bos verminderen. De extra geldstroom kan benut worden voor verbeterd onderhoud en nieuwe investeringen in bos op een zodanige wijze dat dit leidt tot optimalisering van de koolstofsituatie en extra vastlegging van CO₂. Vanuit de CO₂-marktpraktijk lijkt het dus een acceptabele uitbreiding, hoewel er voor

Verzilving CO₂ bestand bos via het Bosklimaatfonds

Nationaal Groenfonds is gestart met uitwerking van het concept 'verzilvering CO₂ bestand bos'. Uitgangspunten zijn onder andere een aantoonbare relatie tussen duurzaam bosbeheer en een hogere CO₂-opname en een eenvoudige en kosteneffectieve organisatie van het systeem. Hebt u suggesties voor de wijze waarop het Groenfonds dit concept verder kan uitwerken, neem dan contact op met Gertine van der Vliet, telefoon 033 253 9255 of e-mail g.vliet@nationaalgroenfonds.nl

Landgoed Heidehof

bestand bos nog geen geaccepteerde methodes zijn of certificeerders die het Bosklimaatfonds hiervoor kan benutten.

Verbeterd bosbeheer

In de uitwerkingsfase zijn een aantal vragen aan de orde zoals: Welke definitie van bestand bos hanteren we? Welke bestaande bossen komen in aanmerking voor de verzilvering van CO₂-opname? In hoeverre komt verkoopopbrengst van CO₂-credits van bestand bos ten gunste van nieuwe investeringen in bos? En in hoeverre komt de opbrengst ten goede aan 'verbeterd bosbeheer'? Wat is 'verbeterd bosbeheer' en welke eisen gelden daarvoor? Is het resultaat te monitoren?

Uitgangspunt bij verdere uitwerking is dat 'verzilvering' moet leiden tot een hogere CO₂-opname en niet dient ter vervanging van subsidies of alleen extra inkomsten, waar geen prestaties tegenover staan, genereert voor de boseigenaar. Een lastig punt in de uitwerking is dat er nog weinig wetenschappelijk onderzoek gedaan blijkt te zijn naar de relatie tussen CO₂-opname en verbeterd bosbeheer. In het vervolgtraject zal Nationaal Groenfonds met verschillende partijen het concept voor bestand bos verder uitwerken.<

Gertine van Vliet,
g.vliet@nationaalgroenfonds.nl

Checklist aanvraag Bosklimaatfonds

Om in aanmerking te komen voor een bijdrage uit het Bosklimaatfonds moet het bosproject aan een aantal voorwaarden voldoen.

Een duurzaam bos:

- is een nieuw bos (geen herplant of compensatieverplichtingen)
- is minstens 5 hectare of neemt minstens 875 ton CO₂ op per project (per 50 jaar)
- legt minstens 175 ton CO₂ per hectare per 50 jaar langdurig vast
- respecteert landschap en ecologie
- is toegankelijk voor publiek

Voor meer informatie over het Bosklimaatfonds in relatie tot uw bosproject kunt u contact opnemen met Laurens Coenen, telefoon 033 253 9753 of e-mail l.coenen@nationaalgroenfonds.nl